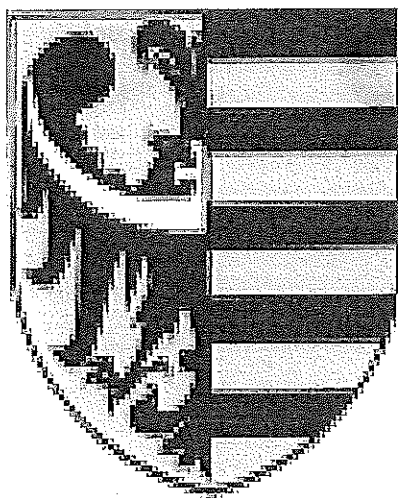

Załącznik
do Uchwały Nr.....
Rady Powiatu Lubańskiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM
ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO - EDUKACYJNYCH
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
Z TERENU POWIATU LUBAŃSKIEGO
NA LATA 2021-2025**

Lubań 2021

Spis treści

	Wstęp	3
I	Podstawy prawne	3
II	Założenia Programu	4
III	Cele Programu	4
IV	Adresaci Programu	5
V	Nabór i selekcja uczestników	5
VI	Reguły uczestnictwa w Programie	6
VII	Realizator Programu	7
VIII	Partnerzy Programu	8
IX	Zawartość merytoryczna Programu	8
X	Ramy organizacyjne Programu	9
XI	Monitoring i ewaluacja Programu	10
XII	Źródła finansowania Programu	10

WSTĘP

W myśl ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn.zm.) przemoc w rodzinie to „*jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszającym ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą*”.

Z powyższej definicji wynika, iż przemoc to działanie intencjonalne, powodujące krzywdę wykorzystując przewagę sił pomiędzy osobą stosującą przemoc a ofiarą. W związku z faktem istnienia przemocy w rodzinie, jednostki pomocy społecznej, Policja, placówki oświatowe oraz ośrodki zdrowia zobligowane są do udzielenia natychmiastowej i doraźnej pomocy ofiarom, aby zapobiec dalszej eskalacji przemocy prowadzącej do utraty życia lub zdrowia członków rodziny.

Idea oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie wywodzi się z przekonania, że z uwagi na fakt, że zachowania przemocowe w rodzinie są wyuczone i przejmowane z pokolenia na pokolenie, istnieje możliwość korekty takich zachowań, połączonej z edukacją, niezbędną do uświadomienia sprawcy, że zachowania takie mają w istocie charakter przemocy wobec osoby najbliższej. Z uwagi na powyższe coraz częściej podejmowane są próby oddziaływania na sprawców, które zmierzają do nauczania ich samokontroli i komunikowania się bez użycia przemocy. Temu mają służyć programy korekcyjno - edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc.

Niniejszy Program jest kontynuacją Powiatowego Programu Oddziaływań Korekcyjno - Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2017-2020.

I PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek realizacji programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie określony został przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn.zm.) – zgodnie z art. 6 ust.4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – stanowi zadanie z zakresu administracji rządowej zlecone samorządowi powiatowemu.

Niniejszy program został opracowany zgodnie z wytycznymi określonymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno - edukacyjne (Dz. U. z 2011r., nr 50, poz. 259), wydanym na podstawie art. 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ponadto Program korekcyjno - edukacyjny opracowany jest w oparciu o materiały instruktażowe dla podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

II ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Opracowany na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w załączniku nr 2 zawiera: Wytyczne do tworzenia modelowych programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie. Wytyczne przyjmują m.in. podstawowe założenia do prowadzenia programów korekcyjno - edukacyjnych, wskazując, że:

- przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy;
- przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie;
- przemoc domowa jest działaniem szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążenia do kontrolowania współmałżonki/współmałżonka, partnerki/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej;
- można nauczyć się nie stosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymania;
- stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary;
- korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych;
- stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność społeczną, moralną i prawną.

Program korekcyjno - edukacyjny jest jednym ze skutecznych sposobów oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie, zawierającym określone elementy i strukturę działań oraz określonym w czasie, a po jego zakończeniu oceniany pod względem skuteczności i efektywności, poprzez monitoring zachowań osoby, która ukończyła program do 3 lat.

III CELE PROGRAMU

Cel główny: powstrzymanie sprawcy przed dalszym stosowaniem przemocy wobec osoby najbliższej.

W § 4 Rozporządzenia wskazano, że oddziaływania korekcyjno - edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w celu:

1. powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy;
2. rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
3. kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
4. uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;

5. zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
6. zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
7. uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

IV ADRESACI PROGRAMU

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych kierowany jest do osób pełnoletnich stosujących przemoc w rodzinie zamieszkujących na terenie Powiatu Lubańskiego.

Wspomniane Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej przewiduje w § 5, że oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie są kierowane w szczególności do:

- osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych ;
- osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno - edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii;
- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym (osoby skierowane przez organy ścigania objęte procedurą Niebieskiej Karty, osoby skierowane przez inne organy, instytucje i organizacje zajmujące się realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, osoby dobrowolnie zgłaszające chęć udziału w Programie).

V NABÓR I SELEKCJA UCZESTNIKÓW

Selekcja i nabór uczestników oparte będą na współpracy realizatora Programu z instytucjami, które w szerokim zakresie zajmują się pracą ze sprawcami przemocy.

Sprawca przemocy w rodzinie podlega na początku uczestnictwa w programie wstępnemu rozpoznaniu diagnostycznemu, a następnie zostaje objęty pogłębioną diagnozą.

Rozpoznanie indywidualnej sytuacji przeprowadza się w celu ustalenia:

- rzeczywistych okoliczności skierowania do programu,
- czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- najgroźniejszych i typowych form i okoliczności przemocowych zachowań,
- aktualnej sytuacji rodzinnej i zawodowej,
- cech osobistych istotnych dla pracy korekcyjnej,
- problemów z uzależnieniami.

Zgodnie z § 6 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej, osobę stosującą przemoc w rodzinie, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych,

kieruje się w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia. Dopiero po ukończeniu takiej terapii można rozpocząć oddziaływania korekcyjno - edukacyjne.

Informacje do pogłębionej diagnozy zbierane są w toku prowadzonych oddziaływań. Zawierają bardziej szczegółowe informacje o funkcjonowaniu i przeszłości osoby. Takie rozpoznanie przeprowadza się w celu ustalenia:

- historii relacji, w których występuje przemoc oraz poprzednich związków,
- historii interwencji związanych z przemocą,
- historii pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
- doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- historii agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych,
- kontakty z wymiarem sprawiedliwości.

Uzyskane informacje objęte są zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

Nabór uczestników do Programu pozostaje w ścisłej współpracy z instytucjami lokalnymi funkcjonującymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VI REGUŁY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE

W ramach Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie powinny być opracowane reguły uczestnictwa w formie kontraktu podpisywanego przez uczestników. Kontrakt z uczestnikiem sporządza prowadzący Program. Kontrakt powinien zawierać:

1. Uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie.
2. Formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylenie się od udziału w Programie.
3. Zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi.
4. Zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych i innych środków odurzających.
5. Zobowiązanie do aktywnego uczestnictwa w Programie korekcyjnym oraz zgodę na badanie stopnia nasilenia dokonywanych zmian za pomocą odpowiednich wskaźników.
6. Zobowiązanie do udzielenia danych kontaktowych osoby pokrzywdzonej i rodziny oraz zgody na nawiązanie z nią kontaktu.
7. Zobowiązanie do wypełnienia zaleceń osób prowadzących Program, w szczególności zaleceń związanych z konsultacją psychiatryczną, neurologiczną, specjalistami uzależnień na początku lub w trakcie trwania Programu.
8. Zgodę na udzielenie informacji innym instytucjom (Sąd, Policja, kurator, Ośrodek Pomocy Społecznej) o postępach wynikających z uczestnictwa w Programie, przerwaniu Programu lub kontynuowaniu przemocy.
9. Zgodę na współpracę z terapeutami współmałżonka/osoby zależnej.
10. Obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa w Programie.

11. Zgodę na zgłoszenie do organów ścigania przestępstw związanych z przemocą domową, które zostaną ujawnione przez inne osoby w trakcie uczestnictwa w Programie.
12. Zgodę na monitorowanie sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika w trakcie i po zakończeniu Programu.

Warunkiem uczestniczenia w Programie jest zgoda na przestrzeganie kontraktu. Każdy kontrakt musi zawierać w/w reguły. Wskazaniem do pozostania w Programie są wskaźniki zmiany. Jeżeli osoba nie wykazuje zmian w procesie realizacji oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych oraz nadal stosuje przemoc wobec członków rodziny lub innych osób, może to stanowić podstawę do wyłączenia jej z Programu.

- Fakt uczestnictwa w Programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.
- Osobom kończącym uczestnictwo w Programie nie wydaje się zaświadczeń ani certyfikatów, chyba że Sąd, Kurator czy inny podmiot pisemnie wnioskować będzie o taką informację, wówczas trener powinien opracować informację nt. uczestnika Programu, którą następnie realizator przekazuje do odpowiedniej instytucji. Informacja może zawierać: frekwencję, aktywność i ocenę postępów uczestnika.
- Za kryterium ukończenia Programu przez uczestników przyjmuje się: frekwencję w zajęciach oraz aktywność.
- Wobec osób, których uczestnictwo w Programie związane jest z decyzją Sądu, Policji lub Prokuratury stosuje się powiadamianie tych organów o:
 - przystąpieniu osoby stosującej przemoc do Programu,
 - każdej sytuacji uchylania się od udziału w Programie,
 - zakończeniu uczestnictwa w Programie.

VII REALIZATOR PROGRAMU

Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy jest samorząd Powiatu Lubańskiego, w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu. Zadania związane z realizacją Programu obejmują:

- nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i działaniami nakierowanymi na osiągnięcie rezultatów,
- rekrutację uczestników Programu,
- obsługę finansową Programu,
- monitoring Programu,
- pozyskiwanie partnerów w realizacji programu i współpracę z nimi.

W celu realizacji programu PCPR zatrudni na podstawie umów cywilnoprawnych osoby prowadzące oddziaływania bądź zleci realizację zadania. Osoby bezpośrednio zaangażowane w realizację programu, zwane dalej „prowadzącymi”, powinny posiadać wykształcenie wyższe kierunkowe, specjalistyczne przeszkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i praktycznych metod oddziaływań psychologicznych, a także wymagane co najmniej trzyletnie doświadczenie w pracy w instytucjach realizujących

zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. (Dz.U. z 2011r. Nr 50, poz. 259). W miarę możliwości prowadzącymi powinny być osoby różnej płci, aby ukazać w trakcie realizacji zajęć modelową relację kobiety i mężczyzny opartą na wzajemnym szacunku i partnerstwie.

Zadania osób prowadzących Program obejmują:

- kwalifikację do udziału w Programie poprzez przeprowadzenie wstępnego rozpoznania diagnostycznego oraz diagnozy pogłębionej kandydatów na uczestników programu;
- sporządzenie autorskiego Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc;
- korzystanie z superwizji;
- prowadzenie dokumentacji z zajęć: list obecności, korespondencji, raportów, sprawozdań, itp., dokonanie oceny końcowej postępów uczestników,
- współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII PARTNERZY PROGRAMU

Założenia programowe w skutecznym osiągnięciu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami z Powiatu Lubańskiego, którymi są:

- Zespoły Interdyscyplinarne,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Sądy,
- Kuratorzy zawodowi,
- Prokuratura,
- Policja,
- Rodziny uczestników Programu.

IX ZAWARTOŚĆ MERYTORYCZNA PROGRAMU

1. Oddziaływania korekcyjno - edukacyjne obejmują 60 godzin sesji grupowych jedno spotkanie tygodniowo oraz od 1 do 2 godzin konsultacji indywidualnych z każdym uczestnikiem służącym celom rekrutacyjnym.

Podstawowe treści edukacyjne podczas sesji grupowych:

- definicje i typy przemocy (fizyczna, psychiczna, emocjonalna, ekonomiczna, seksualna),
- społeczno-kulturowe źródła i mechanizmy przemocy (stereotypy, przekonania społeczne, mity),
- problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,
- konsekwencje stosowania przemocy,
- psychologiczne mechanizmy przemocy (manipulacje, transmisja międzypokoleniowa).
- mechanizmy przemocy związanej z płcią,
- przemoc wobec dzieci,

- przemoc partnerska,
- przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych,
- używanie substancji psychoaktywnych a przemoc,
- budowanie dobrych relacji interpersonalnych,
- planowanie i rozwijanie samokontroli,
- promocja pozytywnych standardów i wartości. Tolerancja oraz szacunek wobec siebie i innych,
- nawroty w przemocy.

2. Program zakłada 2 trenerów do prowadzenia zajęć grupowych, w tym 1 trener do prowadzenia zajęć indywidualnych – kwalifikacyjnych.

Trenerzy spełniają kryteria zawarte w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r., wg którego oddziaływania może prowadzić osoba, która spełniać będzie łącznie następujące warunki:

- a) ukończyła studia wyższe magisterskie na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo - wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji,
- b) posiada zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
- c) ma udokumentowany co najmniej 3 letni staż pracy w instytucjach realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zakładane rezultaty

Działania diagnostyczne, edukacyjne i ćwiczenia mają przyczynić się do:

- uświadomienia sprawcy, czym jest przemoc,
- uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji,
- nabycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć,
- nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.

X RAMY ORGANIZACYJNE PROGRAMU

1. Program realizowany będzie w latach 2021 - 2025. Ilość cykli Programu realizowana w ciągu roku uzależniona będzie od ilości zrekrutowanych osób kwalifikujących się do uczestnictwa w Programie.

2. Miejsce realizacji Programu jest wskazane przez realizatora programu, jednakże nie może to być lokal w jednostce interwencyjnej lub placówce udzielającej bezpośredniej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, a także w miejscach udzielania pomocy w godzinach pracy tych jednostek, tj. dostępności dla ofiar przemocy.
3. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne powinny być prowadzone w stałym składzie w małych grupach, w tj. maksymalnie 15-osobowych.
4. 1 do 2 godzin konsultacji indywidualnych z każdym uczestnikiem służącym celom rekrutacyjnym oraz 60 godzin sesji grupowych - jedno spotkanie tygodniowo.
5. Prowadzący przygotowują szczegółowy harmonogram i program zajęć, przedstawiając go do akceptacji Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu.

XI MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

1. Przeprowadzenie badania ankietowego wśród uczestników zakwalifikowanych do programu, dotyczącego postaw wobec przemocy, przed rozpoczęciem programu oraz po zakończeniu działań korekcyjno – edukacyjnych.
2. Monitoring powinien odbywać się poprzez bezpośredni kontakt z członkami rodzin sprawców uczestniczących w programie oraz współpracę z członkami Zespołów Interdyscyplinarnych, kuratorami, pracownikami socjalnymi, które pozwolą na analizę aktualnej sytuacji rodzinnej uczestników programu.
3. Monitoring min. dwukrotnie w ciągu roku, w odstępach sześciomiesięcznych, od zakończenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych przez okres 3 lat.

XII ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu zapewnia budżet państwa. Wysokość przyznanych powiatowi środków jest uzależniona od wysokości dotacji przyznanej Wojewodzie.

Źródłem finansowania Programu jest dotacja z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu z przeznaczeniem na realizację programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Planowanie wydatków oraz wnioskowanie o udzielenie środków odbywa się co roku.

Przewodniczący Zarządu
Walery Czarnecki
Walery Czarnecki